

Nu recurge la mituri și stereotipuri despre persoanele cu dizabilități!

Exemple de mituri și stereotipuri despre persoanele cu dizabilități:

- Nu pot locui independent.
- Sînt demne de milă.
- Sînt neajutorate.
- Sînt blestemate sau dizabilitatea e demonică.
- Nu pot învăța sau merge la școală.
- Nu sunt apte de muncă.
- Nu pot face sport.
- Nu se pot căsători și nu pot avea copii.
- Sînt proaste.
- E mai bine să stea acasă.
- Nu sînt sexual active.
- Rămîn copii pentru totdeauna.

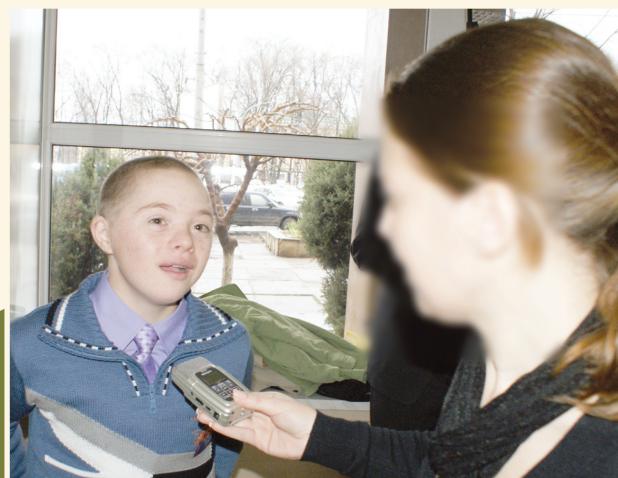
Acstea mituri au fost cu succes spulberate pe parcursul implementării Programului „Comunitate Incluzivă – Moldova” de către Keystone Moldova. Astfel, în perioada 2008-2014:

- 121 copii și adulți cu dizabilități intelectuale dezinstițuitionalizați au fost (re)integrați în familiile biologice sau plasați în servicii sociale de tip familial și comunitare;
- 10 persoane cu dizabilități intelectuale activează pe piața liberă a muncii;
- 12 persoane cu dizabilități intelectuale realizează activități generatoare de venituri;
- 225 copii cu cerințe educaționale speciale beneficiază de suport pentru a merge la școală din comunitate;
- persoanele cu dizabilități intelectuale accesează serviciile din comunitate (centre comunitare, biserici, magazine etc.).

Acest pliant este realizat de Asociația Keystone Human Services International Moldova, cu suportul Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agentiei Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Fundației Est-Europene, Guvernului Suediei, Sida sau al Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

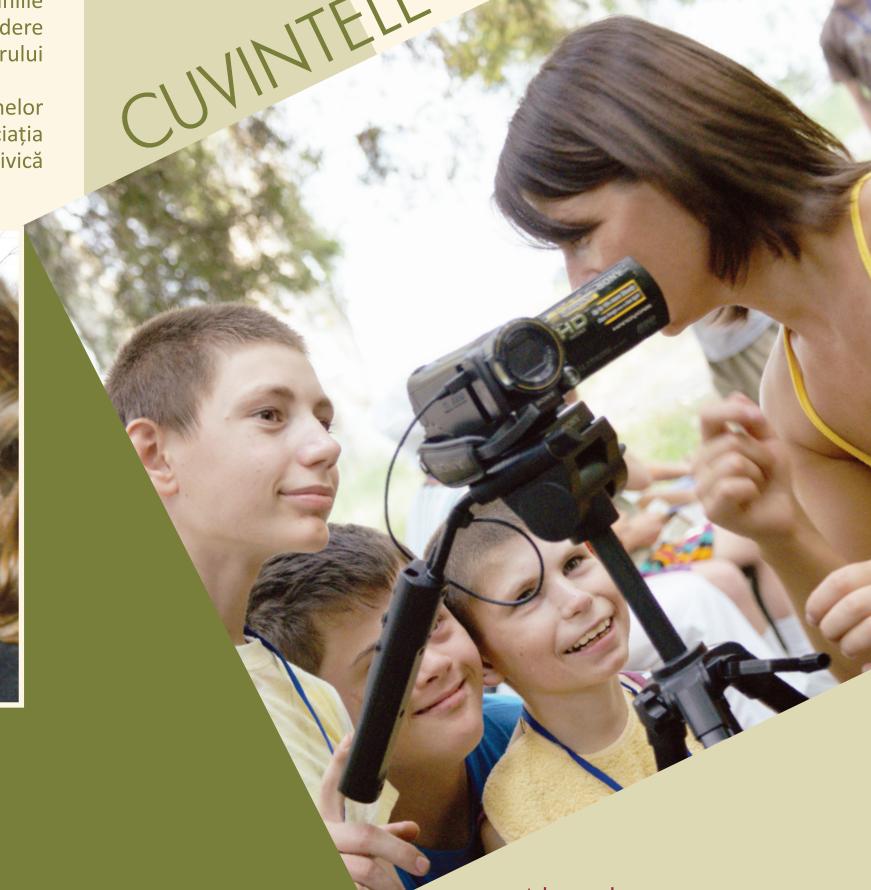
Pliantul este elaborat în cadrul proiectului „Accesul persoanelor cu dizabilități la procesele electorale”, implementat de Asociația Keystone Human Services International Moldova și Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte.

Pentru informații suplimentare contactați:
Keystone Moldova
or. Chișinău, str. Sfîntul Gheorghe nr. 20
Republica Moldova, MD-2001
Telefon / fax: (+373 22) 92 91 98; 54 35 60
e-mail: khsima@keystonehumanservices.org
www.keystonemoldova.md
www.inclusion.md

KEYSTONE
HUMAN SERVICES INTERNATIONAL
MOLDOVA ASSOCIATION

CUVINTELE CONTEAZĂ!

Abordăm corect
subiectul dizabilității

Cum relatezi informațiile despre persoanele cu dizabilități

1. Pune persoana înaintea dizabilității!
2. Nu folosi etichete negative, nu recurge la stereotipi sau eufemisme (cei mai puțin fericiți decât noi, cei mai trăși ca noi, bolnavi, nenorociți, sărmani etc.), creînd persoanelor cu dizabilități imaginea de subiect neajutorați, demni de milă și caritate!
3. Pune accent pe abilitățile persoanei!
4. Relatează istorii de succes ale persoanelor cu dizabilități!
5. Arată persoanele cu dizabilități în acțiune!
6. Lasă persoanele cu dizabilități să vorbească pentru ele însese!
7. Nu generaliza!
8. Nu te axa pe dizabilitate pentru a face o știre de senzație!
9. Nu devaloriza persoanele cu dizabilități și nu folosi imagini devalorizante în materialul jurnalistic!
10. Prezintă persoanele cu dizabilități ca parte componentă a publicului general!
11. Nu transformă în eroi persoanele cu dizabilități care au obținut succese în viață!
12. Respectă modelul social de abordare a dizabilității!
13. Comunică cu persoanele cu dizabilități, cu organizațiile care lucrează cu și pentru persoanele cu dizabilități!

TERMENII RECOMANDAȚI PENTRU A FI UTILIZAȚI ÎN MATERIALELE JURNALISTICE DESPRE PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

În loc de ...	Utilizați ...
Handicap / Invaliditate	Dizabilitate
Invalid / Persoană cu handicap / Handicapat	Persoană cu dizabilități
Grad de invaliditate Invalid de gradul I, II, III	Grad de dizabilitate Persoană cu dizabilitate medie, accentuată, severă
Pensie de invaliditate / Alocătie pentru invalizi	Pensie de dizabilitate / Alocătie de dizabilitate
Sănătos / Normal / Viguros	Persoană fără dizabilități
Surd / Surdomut / Mut	Persoană cu dizabilități de auz și de vorbire Persoană cu hipoacuzie
Orb / Semiorb / Chior	Nevăzător, slabvăzător, persoană cu dizabilități de vedere
Infirm / Calic / Șchiop / Diform / Țintuit la pat	Persoană cu dizabilitate locomotorie sau de mobilitate
Cărucior pentru invalizi / persoane cu handicap Scaun cu rotile pentru invalizi / persoane cu handicap	Scaun rulant
Persoană la cărucior / în scaun cu rotile Țintuit într-un cărucior /scaun cu rotile Legat de cărucior / scaun cu rotile Prizonier al căruciorului Dependent de cărucior / scaun cu rotile	Utilizator de scaun rulant
„victimă” a ... / „chinuit” de ... / „suferă” de ... / „bolnav” de ...	Are o ... [denumirea afecțiunii] (de exemplu: are o dizabilitate medie, are paralizie cerebrală etc.)
Și-a depășit dizabilitatea	Trăiește cu / are o dizabilitate
Bolnav psihic / mintal Deranjat la cap / mintal / emoțional Nesănătos la cap Imbecil, nebun, debil Puțin la minte Retardat	Persoană cu dizabilitate mintală / intelectuală Persoană care are dificultăți de învățare sau memorare
Schizofrenic, autist, Down etc.	Persoană cu... schizofrenie, autism, sindromul Down etc.
Nevoi educaționale speciale	Cerințe educaționale speciale
Defect de la naștere, s-a născut cu defect	Dizabilitate congenitală, s-a născut cu dizabilitate
Toaletă, parcare pentru invalizi / persoane cu handicap	Toaletă, parcare pentru persoane cu dizabilități Toaletă, parcare accesibilă / adaptată